

VERESEGYHÁZI EGYSÉGES GYÓGYPEDAGÓGIAI MÓDSZERTANI INTÉZMÉNY ÓVODAI CSOPORT

ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAMJA 1. sz. melléklet

A PROGRAM ELKÉSZÍTÉSÉNEK TÖRVÉNYI HÁTTERE

- A Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény
- A kormány 363/2012. (XII. 17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. tv. a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- A 15/1998.(IV.30.) NM. rendelete a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

AZ ÓVODA ADATAI

Elnevezése:

*A Veresegyházi Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
Katica óvodai csoportja*

Címe: 2112 Veresegyház, Újiskola u. 15.

Elérhetőség:

titkarsag@veresegyhaz-egymi.hu

*Az óvoda fenntartója: Dunakeszi Tankerületi Központ
Cím: 2170 Dunakeszi, Állomás sétány 4.*

Az intézményvezető neve: Csáthy Tamás

1. HELYZETELEMZÉS

A gyógypedagógiai ellátás területei

Óvodánk e nevelési évben kezdi meg működését, a sajátos nevelési igényű (súlyos beszéd- és nyelvfejlődési zavarral-, részképesség zavarral-, egyéb pszichés zavarral ill. autizmus spektrum zavarral küzdő és enyhe értelmi fogyatékos) gyermekek oktatását nevelését végzi többirányú cél- és feladatrendszerben. A gyógypedagógiai óvodai csoportot fejlettségi szint és a jelentkezők számától függően alakítjuk ki. Az óvodába jelentkező gyermekek egy része korai fejlesztést követően, más részük többségi óvodákból kerülnek intézményünkbe. A hátrányos helyzetű gyermekek esetében, az óvodai csoportokban dolgozó pedagógusok feltárják a tapasztalható elmaradás esetleges okát, és a megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai ellátáshoz biztosítják az egyéni felzárkóztatást.

Az ellátás területeihez rendelt nevelési és oktatási programok

Nevelési programunk abból indul ki, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik. A gyógypedagógiai óvodai csoportban az Óvodai nevelés országos alapprogramjának irányelveit vesszük figyelembe, kiegészítve a 32/2012. EMMI rendelet „Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveivel”.

Óvodai programunk középpontjában a nagymozgások fejlesztése és az anyanyelvi fejlesztés áll. Emellett a gyermekek szükségleteinek megfelelő speciális terápiák alkalmazása valósul meg, a játékosság elve mentén.

2. ÓVODÁNK HITVALLÁSA

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, gondoskodik az érzelmi biztonságot adó nyugodt, derűs légkör megteremtéséről. Célunk elősegíteni az óvodáskorú gyermekek harmonikus, sokoldalú fejlődését, segítjük személyiségük kibontakozását. Figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait és fejlődési ütemét. Óvodánkban a gyermekeket a feltétlen bizalom, elfogadás és megbecsülés övezi. Ez a szeretetteli légkör biztosítja leginkább a gyerekek képességeinek, egyéni készségeinek a legmagasabb szintű kibontakozását, a meglévő hátrányainak csökkenését. Az óvodai nevelés kapcsán elsődleges fontosságú a gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítése a gyermek életkorának, fejlettségének figyelembevételével.

A nevelés során alkalmazott pedagógiai módszereknek alkalmazkodnia kell a gyermek egyéniségéhez.

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszeré és tárgyi feltételei biztosítják az óvodáskorú gyermek nevelésének és fejlődésének legfontosabb feltételeit. Ebben az óvó-védő, személyiségfejlesztő, nevelő környezetben a gyermekben megteremtődnek az iskolába belépés pszichikus feltételei.

Hisszük, hogy a legnagyobb eredményt a szülői házzal karöltve tudjuk elérni. Óvodánkban szülői csoport működik. Így szoros kapcsolatot ápolunk a családokkal. Segítséget nyújtunk a szülőknek a sérült gyermekük elfogadásában és ellátásában. Tanácsokat adunk az otthoni fejlesztési lehetőségek megvalósítására. A családdal való együttműködés során nagymértékben tudjuk hasznosítani azt az időszakot, amikor egy bizonyos funkció érése a legfejleszthetőbb fázisban van.

3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI:

Óvodánk a Veresegyházi Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben szakmailag önállóan működik, de szoros szakmai egységet alkot. Vezetője az intézmény igazgatója.

3.1. Személyi feltételek:

- A közvetlen szakmai és operatív feladatok szervezését az intézmény igazgatója végzi. Az óvodai nevelést-oktatást óvodapedagógusok látják el heti váltásban.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését gyógypedagógus és logopédus végzi.
- A nevelő - oktató munkát dajka és gyógypedagógiai asszisztens segítik.
- Az óvodában a rendszeres egészségügyi felügyeletet a védőnő biztosítja.
- Az óvoda speciális feladatainak ellátását mozgásfejlesztő pedagógus és iskolapszichológus is segíti.

3.1.1. Az óvodapedagógus és a többi szakember együttműködése:

A gyógypedagógiai óvodai csoport specialitása az egész napot átszövő anyanyelvi nevelés. Ennek a tevékenységnek mind a gyógypedagógus, logopédus, mind az óvónő aktív részese. Közös célunk elősegíteni óvodásaink sokoldalú, harmonikus fejlődését, személyiségük kibontakoztatását, életkori, egyéni sajátosságok és eltérő fejlődési ütemük figyelembe vételével. A speciális terápiákat, valamint az individuális és kiscsoportos foglalkozásokat a gyógypedagógus vezeti. Az óvodapedagógus feladata, hogy oldott, segítő, támogató légkört alakítson ki a gyermekcsoportban, valamint a kompetenciájának megfelelően vezesse a csoportos kezdeményezéseket. Különösen jelentős ez a védettséget nyújtó légkör a sérült kommunikáció következményeként másodlagosan kialakuló magatartászavarok (beszédgátlás, szorongás, esetleges agresszivitás) oldása, rendeződése érdekében. Fontos, hogy az óvodapedagógus azonnal érezze a gyermek néha alig észrevehető apró, finomabb jelzéseit.

Az óvónő és a gyógypedagógus munkája jól kiegészítik egymást, de a kompetencia határokat feltétlenül be kell tartaniuk. A szülő tájékoztatása, a nyelvi fejlődés és a beszédhiba alakulásáról kizárólag a logopédus feladata. Az óvónő beszámol a szülőnek a gyermek általános fejlődéséről, napi viselkedéséről, az egészséges életmód szokásairól, alakulásáról, tapintatosan felhívhatja a hiányosságokra a figyelmet.

A szülői házzal az óvodapedagógus napi kapcsolatot tart, folyamatosan tájékoztatja a rendezvényekről, programokról a szülőket.

3.1.2. Az óvodapedagógus, a gyógypedagógiai asszisztens és dajka együttműködése

A speciális nevelési szükségletet biztosító óvoda programjának megvalósítása során a gyógypedagógiai asszisztens, dajka, és az óvodapedagógus munkája összehangoltá válik. Az asszisztens a pedagógiai munka előkészítésénél segít.

A dajka munkája főként a gondozási területekre irányul. A dajka gondozási feladatok során magatartásával, viselkedésével, jó beszédpéldával hatást gyakorol a gyermekekre. Az óvónő, pedagógiai asszisztens és a dajka összehangolt munkája nagymértékben hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.

3.2. Tárgyi feltételek:

A Veresegyházi Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Katica óvodai csoportja Veresegyházon az Újiskola utca 15 szám alatt található, az alakuló iskolanegyedben.

Az óvodai csoport az új iskola egyik épületében helyezkedik el.

Egy 24 nm² területű csoportszoba és a hozzá tartozó kiszolgáló helyiségek: tornaszoba és mozgásfejlesztő szoba.

8 fő sajátos nevelési igényű kisgyermek befogadására alkalmas az óvodai csoport.

A játszóudvar mérete alkalmas az óvodai csoport mozgásigényének kielégítésére. Kisebb kerti munkák végzésére is megfelelő hely áll rendelkezésre.

Az iskolai tornaszoba a testnevelés, mindennapos mozgás helyszíne, amelynek használatára lehetőséget kapnak az óvodás gyermekek is.

A csoportban 4 éves kortól, 7 éves korig, azaz az iskolába lépésig fogadjuk a sajátos nevelési igényű gyermekeket. Programunkat ennek megfelelően állítjuk össze.

4. A GYERMEKEK FELVÉTELI RENDJE:

- A gyermekek felvétele a Szakértői Bizottságok (Beszédvizsgáló, Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Rehabilitációs Bizottság) szakértői véleménye alapján történik a nevelési év során folyamatosan. Elsősorban enyhe értelmi fogyatékoság egyéb pszichés zavar ill. autizmus spektrum zavar miatt SNI-s gyermekeket áll módunkba felvenni.
- A gyermekek beíratása a Vizsgálati vélemény, vagy a Szakértői vélemény bemutatása után történik.
- Intézményünkbe betöltött 4 éves gyermekeket veszünk fel.
- A felvétel feltétele még az Óvoda Nevelési Programjának és az óvoda-iskola Házi rendjének elfogadása, mindezt aláírásukkal igazolják

- Az óvodai férőhelyek betöltése után a gyermekek várólistára kerülnek.

Részletesen:

1. Gyógypedagógiai óvodai csoportunkba sajátos nevelési igényű státusszal rendelkező óvodás gyermekeket veszünk fel (4 és 6 éves kor között) a felső létszámhatárig, ami 1 csoportot és 6 főt jelent. Előnyt jelent, ha a szakértői véleményben megfogalmazottak összhangban vannak intézményünk profiljával. Elsősorban azoknak a gyerekeknek az óvodai ellátását és fejlesztését vállaljuk, akik valószínűleg valamelyik iskolás csoportunkban tudják majd folytatni további tanulmányaikat.

A felvétel során az alábbi elveket követjük:

1. Előnyben részesítjük az F70-es kóddal rendelkező gyerekeket.
2. A gyermekkori autizmus, illetve a pervazív fejlődési zavarral küzdő gyermekek aránya nem haladhatja meg a csoport létszámának 30%-át.
3. Csak azokat a mozgáskorlátozott illetve mozgássérült gyerekeket fogadjuk, akik önálló helyváltoztatásra képesek és az önellátásban együttműködők.
4. Az óvodai felvételhez szükséges, hogy a gyermek minimális szinten képes legyen kommunikációra, figyeljen a vele beszélőre, öltözésnél, vetkőzésnél, a szobatisztaságra szoktatásban együttműködő legyen, étkezésnél önállóan próbálkozzon és pohárból kevés folyadékot tudjon inni.
5. Szükséges, hogy a gyermek a csoportba beilleszthető legyen, magatartásával önmagára és társaira ne jelentsen veszélyt.
6. A felvételtől két hét próbaidő után egyéni elbírálással dönt a vezetőség és az óvodai munkában részt vevő csoport.
7. A gyermekek beíratása a vizsgálati vélemény, vagy szakértői vélemény bemutatása és a pozitívan elbírált próbaidő után következik.
8. A felvétel feltétele az Óvodai Nevelési Program és az Óvodai Házi rend elfogadása a szülők részéről aláírással.
9. Az óvodai férőhelyek betöltése esetén a gyerekek várólistára kerülnek.
10. Felvételi körzetünk a Dunakeszi Tankerület teljes területe, tehát az aszódi, a gödöllői és a dunakeszi járás települései. A Tankerület területéről érkező gyermekek számára következő településekről való jelentkezés jelent előnyt:

- Veresegyház,
- Csomád,
- Erdőkertes,
- Galgamácsa,
- Vácegres.

Az a gyermek nyer végleges felvételt a gyógypedagógiai óvodába, aki a 2 hetes próbaidő után a minimum feltételeknek megfelel:

- hely és helyzetváltoztatásra képes, önállóan jár
- minimális kommunikációra képes, figyel a vele beszélőre

- öltözésnél-vetkőzésnél segítséget igényel, de próbálkozik
- szobatisztaság program alatt együttműködő
- étkezésnél kanállal képes enni, pohárból kevés folyadékot el tud fogyasztani
- csoportba beilleszthető, társaira nem jelent veszélyt

5. A BEISKOLÁZÁS RENDJE:

A gyermekekről az óvodai nevelés végére a pedagógiai megfigyelések és véleményezések alapján az illetékes szakértői bizottságok elkészítik az iskolaérettségi vizsgálatot, és kijelölik számukra az optimális továbbhaladás irányát.

- Tehát azok a gyermekek, akiknek a nyelvi fejlődési zavaruk csak részben rendeződött és további speciális fejlesztést igényelnek vagy enyhe értelmi fogyatékosok, illetve szegregáltan nevelhető autizmus spektrum zavarral diagnosztizált gyermekek intézményünk megfelelő csoportjaiban kezdik meg iskolai tanulmányaikat.
- Azon gyerekek számára, akiknek a Szakértői Bizottság más intézményt jelölt ki, a számukra meghatározott intézményben tanulhatnak.

5.1. Óvoda-iskola átmenet

Cél:

- Tartalmas kapcsolat kialakítása, mely segíti a zökkenőmentes iskolakezdést.
- Kölcsönös bizalom, egymás munkájának ismertetése és megbeszélése.

Feladat:

- Kölcsönösen ismerjék meg egymás nevelési alapelveit.
- Hospitálási lehetőség biztosítása óvodában, illetve iskolában.
- A gyermekekre vonatkozó dokumentációval való megismertetés.
- Tapasztalatcserék, tájékoztatások a gyermekek egyéni fejlődési üteméről.
- Bekapcsolódás az iskolai életbe. Iskolalátogatás, beilleszkedés.

6. ÉRTÉKELÉSI RENDSZER:

- Az értékelés a gyermekek nyomon követő megfigyelését jelenti, melyet egy táblázatban rögzítünk, és évente két alkalommal a szülővel ismertetünk. Az óvodai élet során év végén írásbeli beszámolót készítenek a csoportban dolgozó óvodapedagógusok, logopédus, gyógypedagógus. A gyermekekről készült megfigyelésekről a szülő másolatot készíthet. A félévi és éves beszámolók belső használatra készülnek.

- A gyermekek szülei számára évente legalább 2 alkalommal szülői értekezletet tartunk. Előre egyeztetett időpontban, fogadó órán kereshetik fel a szülők a logopédust és a különböző terápiákat végző gyógypedagógiai tanárokat, óvónőket.
- Óvodánk évente 1 alkalommal nyílt napot tart a szülők számára.
- Az óvodáskor végén a logopédus, gyógypedagógus az óvodapedagógusok közreműködésével pedagógiai értékelést készítenek a gyermekekről.

6.1. Diagnosztika a gyógypedagógiai óvodában:

A gyógypedagógiai óvodába járó gyermekek komplex terápiája minden esetben egyéni fejlesztési terv alapján működik. A terápiás program kiindulópontjának a Szakértői Bizottság szakértői véleményét tekintjük. Ez részletesen tartalmazza a gyermek értelmi fejlettségének, pszichikus részfunkcióinak, valamint beszédállapotának jellemzését, valamint a fejlesztési javaslatokat. Ahhoz azonban, hogy a fejlesztés mindig a gyermek aktuális szintjéhez igazodjon, szükség van a logopédusok rendszeres folyamatdiagnosztikai munkájára.

7. SZERVEZÉSI FELADATOK AZ ÓVODAI CSOPORTHOZ:

A gyermekek óvodai fejlesztéséhez a háttérrel a napi és hetirend biztosítja a feltételeket. A szokásrendben kialakított ritmusok tagolják az óvodai életet. Napirendünk igazodik a tervezett tevékenységekhez, a gyermekek szükségleteihez és a csoport szokásaihoz. A tevékenységek rendszeressége, ismétlődése a gyermekek érzelmi biztonságérzetét erősíti. A csoport tevékenységének tervezésénél a rugalmasság és folyamatosság kiemelt fontosságú. Mindezt az óvodapedagógusok közösen alakítják ki. Emellett az óvodai élet szerves része a gondozás. Az óvodapedagógus a gondozási tevékenységek során mintát ad a gyermekeknek, így mélyíti el a nevelési feladatokat, kapcsolatát a gyermekekkel. A napi gondozás erősíti a felnőtt-gyermek kapcsolatot, segíti a gyermekek önállósodását.

A gyógypedagógiai óvoda délutáni fejlesztését felsőfokú végzettségű óvodapedagógus, valamint gyógypedagógus és szakképesítéssel rendelkező gyógypedagógiai asszisztens látja el. Asszisztens szervezi az étkezéseket, a szabadidős tevékenységeket, foglalkozásokat és gondozási feladatokat végez. A csoporthoz tartozó dajka a nap során folyamatosan segíti a pedagógusok munkáját, részt vesz a gondozásban.

A sajátos nevelési igényű gyermekek számára az óvodai csoportunkban egyéni, mikrocsoportos és csoportos foglalkozásokat tartunk. A foglalkozások játékos jellegűek, figyelünk arra, hogy a gyermekek sikerélményhez jussanak. A mozgásigény kielégítésére a szabadban eltöltött idő, szabad játék, csoportos foglalkozások és a rövid kirándulások keretein belül van lehetőség. Az elmélyült szabad játék lehetőségére különösen nagy hangsúlyt fektetünk, időt és teret biztosítunk.

Az óvodáskorú gyermekekre jellemző viselkedésük érzelmezéreltsége. Csakis bizalommal teli, derűs, óvó környezetben tudnak kiegyensúlyozott kapcsolatot kialakítani többi gyermekkel ill. felnőttekkel. Az érzelmi nevelés emiatt kiemelkedő. Mindezek megjelennek a napi tevékenységek során.

Az egészséges életmódra nevelés magában foglalja a helyes táplálkozást, higiénés szokások elsajátítását, testi-lelki edzettségüket. A fejlesztés során kiemelkedő jelentősége van az önállóságra nevelésnek. Gondoskodunk a fokozatosság, rendszeresség és megfelelő idő biztosításáról.

8. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLKITŰZÉSEI:

Célunk egy olyan pedagógiai környezet kialakítása, megvalósítása, melyben a nevelési programba foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerülnek, természetessé válik a társas együttműködés, az életkori sajátosságok és egyéni szükségletekre alapozott komplex személyiségfejlesztés. Az óvodáskorú súlyos beszéd-, és nyelvfejlődési zavarral, valamint részképesség zavarral küzdő, enyhe értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek multiszenzoros fejlesztése a percepció minden részterületére kidolgozva.

A 4-7 éves korú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése.

Az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez.

- A gyermekek iskolai beilleszkedéséhez szükséges testi-, szociális-kognitív érettség kialakítása, fejlesztése.
- Nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek, az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődési üteméhez.
- Olyan nevelési, fejlesztési feladatok, tevékenységek kialakítása, melyek biztosítják a gyermek fejlődését, a közösségi életre történő felkészítést.
- Fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg, egyéni képességeiknek megfelelő feladatadással, tevékenységszervezéssel, fejlődési ütemük figyelembe vételével.
- A saját tapasztalatra épülő ismeretszerzés lehetőségeinek kialakítása.
- Együttműködés képességének fejlesztése gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt viszonylatában.
- A környezettudatos viselkedés megalapozása, egészséges életmód alakítása.
- A gyermek fejlődésének folyamatkövetése, folyamatdiagnózis felállításával.
- Az óvodai nevelésben az általános alapvető funkciók: óvó-, védő-, szociális-, és speciális-, nevelő-fejlesztő-, és személyiségalkotó funkciók érvényesítése.
- Az óvodapedagógusok által kialakított napi- és heti rend betartása, szem előtt tartva a játék kiemelkedő szerepét.

- A fogyatékos gyermekek magatartási és viselkedési formáinak kialakítása, a cselekvés általi tapasztalás, a modellkövetés (az utánzás-szoktatás), az egész nevelőtevékenységet átható eszközzel.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek hátrányainak csökkentése az eltérő fejlődésmenten
- Óvodánkban alapvető feladat a beszéd indítása és komplex terápiája, valamint a részképesség-, magatartási-, és viselkedési zavarok prevenciója, a jártasságok, képességek, készségek kibontakoztatásának folyamatos erősítése.
- A nevelés és értelmi fejlesztés folyamatában érvényesüljön a játékos elve, valamint a változatos tevékenységek általi tapasztalat-, és élményszerzés.
- Az óvoda minden dolgozója azonos követelményt állítson a gyermek elé a különböző tevékenységek során.
- Az eredményes fejlesztés érdekében feltétlen szükség van a családdal való rendszeres, sokoldalú, pozitív együttműködésre.

9. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes családi légkör megteremtése az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig.
- Az óvodában dolgozó pedagógusok, gyógypedagógiai asszisztens, dajka, a speciális ellátást végző segítők és a gyermekek közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- Fontos a csoportszoba környezettudatos szemléletű, otthonos, esztétikus és biztonságos berendezése.
- Az óvodapedagógus segítse a gyermekek önérvényesítő, önkifejező képességét, szokás és normarendszerének megalapozását.
- Inkluzív szemlélettel a különbözőség elfogadásának segítése.
- A családokkal való együttműködés a gyermeki magatartás alakulása érdekében.
- Az udvariassági beszédformák megismertetése, illemszabályok betartása, betartatása.
- A gyermeki nyitottság segítése, hogy rá tudjon csodálkozni a szépre, a jóra. Ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapjait.
- Az óvoda minden egyes dolgozójának magatartása, kommunikációja példaértékű legyen.

A nevelés keretein belüli feladatok:

- anyanyelvi nevelés
- egészséges életmódra nevelés
- érzelmi, szociális nevelés

9.1. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósulása:

Az anyanyelv használata áthatja az óvoda napi életét, szerves része egész nevelő – oktató munkánknak. Lehetőséget kínál, hogy a gyermekek eljussanak a szituációtól független beszédmegértésig, így a verbális fejlesztés célként és eszközként is megjelenik munkánk során. Gyógypedagógiai csoportunkban, néhány gyermek részére kiemelkedő feladat a beszéd fejlesztése és az aktív beszéd indítása. Ehhez fokozatosság betartása mellett egyszerű mondókák, versek tanulása és mesék megismerése során jutunk el. A mindennapos mesélés a csoportunkba járó gyermekek érzelmi nevelését is nagyban segíti. A meséket minden esetben bábokkal, dramatikus eszközökkel tesszük érdekesebbé, könnyebben megfoghatóvá a fejlődésükben sérült gyermekek részére.

9.1.1. Célunk:

- az adott életkorra jellemző ill. fejlettségi szintnek megfelelő nyelvi fejlettség kialakítása
- az alap kultúrtechnikák elsajátításához szükséges anyanyelvi bázis kialakítása
- a nyelvhasználat terén jelentkező nehézségek leküzdése
- tapasztalatok, élmények, ismeretek megszerzése,(természeti társadalmi környezetről) összefüggések tudatosítása
- a gyermekek önkifejezésének, közlési vágyának elősegítése
- a beszéd indítása, a beszédészlelés és beszédmegértés fejlesztése, a szókincs bővítése, a nyelvtani szempontból helyes mondatalkotás, összefüggő folyamatos beszéd elsajátíttatása
- csökkenteni a már kialakult beszédfélelmet, gátlásokat az óvodapedagógus, a logopédus és a család együttműködése révén

9.2. Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmód igényének kialakítása az óvodai életkorban kiemelt jelentőségű. Az egészséges életvitel alapvető szükségleteket elégít ki, amelyek elősegítik a gyermekek testi, lelki fejlődését.

9.2.1. Célja:

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- az egészséges életmód beleértve étkezés, higiénés szokások elsajátítása,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása
- az óvodai élet egészét átható egészségnevelés
- a felvilágosítás, a munka és balesetvédelmi előírások betartása
- a környezeti higiénia nevelés, mely magába foglalja az óvoda tisztaságának megóvását, szépítését, a termék szellőztetését, a helyes fűtés és világítás biztosítását, az

udvar tisztántartását, a mellékhelyiségek takarítását, a természet megvédését, a hulladékkezelést, az energiával való takarékoskosságot

- a szülők, a lehetséges civilszervezetek, megfelelő szakemberek, az óvoda társadalmi környezetének bevonása a testi, lelki nevelési feladatok ellátásában.

A balesetek megelőzésre minden esetben nagy hangsúlyt kell fektetni.

A balesetek megelőzésének szabályozását és az esetlegesen megtörtént balesetek eljárásrendjét az iskolai SZMSZ és a Házirend tartalmazza.

9.3. Érzelmi nevelés és szocializáció

Óvodánkba eltérő szociokulturális háttérrel érkeznek a gyermekek. Az óvodapedagógus úgy tervezi pedagógiai munkáját, hogy segítse a különbözőségek kiegyenlítését, egymás elfogadását. Erre irányuló kompenzációs tevékenységét tudatosan tervezi a játék és az óvodai tevékenységek során.

9.3.1. Célja:

- Az érzelmi, szociális és társas nevelés célja a gyermekek egyéni érdekeinek tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normáinak tiszteletben tartásával. Az óvodás gyermeket érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.
- Iskolába lépéskor a gyermekek alkalmazkodni tudjanak az iskolai élethez.
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása, az önazonosság megőrzése.

9.3.2. Az óvodapedagógus feladata:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes családi légkör megteremtése az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig.
- Az óvodában dolgozó pedagógusok, gyógypedagógiai asszisztens, dajka, a speciális ellátást végző segítők és a gyermekek közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- A csoportszoba környezettudatos szemléletű, otthonos, esztétikus és biztonságos berendezése.
- Az óvodapedagógus segítse a gyermekek önértékesítő, önkifejező képességét, szokás és normarendszerének megalapozását.
- Inkluzív szemlélettel a különbözőség elfogadásának segítése.
- A családokkal való együttműködés a gyermeki magatartás alakulása érdekében.

- Az udvariassági beszédformák megismertetése, illemszabályok betartása, betartatása.
- A gyermeki nyitottság segítése, hogy rá tudjon csodálkozni a szépre, a jóra. Ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- Az óvoda minden egyes dolgozójának magatartása, kommunikációja példaértékű legyen.

10. AZ ÓVODAI CSOPORT MŰKÖDÉSE:

Az óvodáskorú gyermekek óvodai tevékenységéhez a napi és hetirend biztosítja a megfelelő időkeretet. Ezek szervezettségük szerint lehetnek egyéni, kiscsoportos illetve csoportos tevékenységek. A gyermekek szükségleteitől függően párhuzamosan is végezhetőek. Fontos szempont az egymásra épülés, rendszeresség, fokozatosság és differenciálás. Időtartam szerint 5-30 perces tevékenységtervezéssel működnek. A tevékenységek szervezésénél figyelembe vesszük az évkör jeles napjait, ünnepeit, a helyi szokásokat. Az ismétlődésekkel a gyermekek biztonságérzetét erősítjük.

Napirendünket a rugalmasság jellemzi. A harmonikus arányok megválasztásával igyekszünk a nyugodt légkör megteremtésére. Az óvodáskorú gyermekek legfejlesztőbb tevékenysége a játék, így napirendünkben is kitüntetett szerepet kap.

10.1. Napirend:

Érkezéstől az udvari játékig

A gyermekek érkezése, fogadása.

Játékos, szervezett tanulás csoportos és egyéni foglalkozási formák alkalmazásával.

Mozgás, testnevelési foglalkozás.

Tízórai, gondozási teendők ellátása.

Hagyományok ápolása, születésnap ünneplése.

Élményszerző séták, kirándulások, közös megfigyelések.

Szabad mozgás, játék az udvaron.

Udvari játéktól az ébredésig:

Naposi munka feladatainak az elvégzése.

Ebéd, gondozási teendők ellátása.

Pihenés, alvás előtti mese, altatódal.

Alvás-pihenés, folyamatos ébredés.

Ébredéstől hazaindulásig:

A csoportszoba rendjének helyreállítása.

Uzsonnázás, gondozási teendők ellátása.

Játékos, egyéni képességfejlesztés.

Játéktevékenység.

Szabad, mozgásos játék az udvaron.

Találkozás a szülőkkel, rövid információ csere a gyermek fejlődéséről, magatartásával kapcsolatosan szükség esetén.

10.2. Nyitvatartási rend:

Az óvoda nevelési időben, hétfőtől-péntekig reggel **7.30-16** óráig tart nyitva. A gyermekekkel a nyitvatartási időben szakképzett pedagógus foglalkozik.

10.3. Tevékenységek heti rendszeressége:

Foglalkozások neve:	Foglalkozások rendszeressége:
Anyanyelv és kommunikációfejlesztés	3 foglalkozás
Mozgásfejlesztés	4 foglalkozás
Vizuomotoros fejlesztés	2 foglalkozás
Játékra nevelés	3 foglalkozás
Zenei nevelés	2 foglalkozás
Egyéni fejlesztés	Egyéni elbírálás szerint 1-2 foglalkozás
Önkiszolgálásra nevelés	Mindennapos tevékenységbe ágyazva

A tevékenységek mellett kitüntetett szerepe van a játéknak. A játék az egész napot átszövi, különös tekintettel a szabad játékra, mely a kisgyermek legfejlesztőbb tevékenysége.

11. AZ ÓVODAI SZOKÁSRENDSZER KIALAKÍTÁSA:

A szokásrendszer megléte a csoport működése szempontjából kiemelt. A jól megalkotott szokásrendszer segíti a gyermek eligazodását az az óvodai életben, biztonságérzetét nagymértékben erősíti. Szokásrendszer létrejöttéhez a mindennapi ismétlés, rendszeresség, folyamatosság adja a kereteket. Gyerekek nem mindig a legmegfelelőbb szokásokkal érkeznek az óvodai életbe. Nekünk az óvodában feladatunk a mintaadással, kellő számú ismétléssel, gyakorlással ezeknek a rossz beidegződéseknek a leépítése és helyette a megfelelő szokások kialakítása.

A gyermekeket körülvevő felnőttektől azt kérjük, hogy minden helyzetben hasonló szokásokat várjanak el a gyermekektől. Erre különös hangsúlyt fektetve, tudatosan odafigyelve igyekszünk mélyíteni a szokások bevéődését. Ezzel a gyermek személyiségének fejlődését segítjük.

A gyógypedagógiai csoportba járó sajátos nevelési igényű gyermekek számára még hangsúlyosabb a pozitív szokások kialakításának igénye. Legtöbb esetben nem tudják mérlegelni viselkedésük következményeit. Nekünk, pedagógusoknak kell ebben a helyzetben olyan pozitív mintát adnunk, melynek utánzásával segíthetjük a megfelelő viselkedés kialakítását. A szokások kialakításánál úgy, mint az óvodai nevelés minden területén a fokozatosság és egymásra épülés alapvető. Emellett a következetesség és a kiszámíthatóság minden alkalommal jelen van.

A gyermekek az óvodában a pedagógusokban keresik az érzelmi biztonságot. Amikor kapcsolatuk megerősödik, a gyermek sokkal könnyebben utánozza a kedvelt személy viselkedési mintáit. A felnőtt felelőssége, hogy mindig olyan szabályokat állítson fel, amit a gyermekek be tudnak tartani.

Az önállóságra nevelés a gyermek érdeke. A csoportunkba járó óvodások önállósodását, sajátos helyzetük miatt még jobban meg kell segítenünk. Ehhez a jól kialakított napirend, követhető szabályrendszer nagymértékben hozzájárul. Azonban a viselkedés fejlődése során fontos feladatunk az ellenőrzés. Mindezt jól megválasztott jutalmazással tudjuk a megfelelő irányba elmozdítani.

11.1. A szokások kialakításának részterületei:

Az óvodai élet szokásrendszerének megvalósulása:

Az óvodába a gyerekek egy része bölcsődéből más részük családból érkezik. A bölcsőde szokásrendszere nagymértékben hasonlít az óvoda szokásrendszeréhez. Így azok a gyerekek általában könnyebben alkalmazkodnak az óvodai élethez. A családból érkező gyerekek közül, azoknak van könnyebb helyzetük akik, biztonságot adó, szeretettel teli, következetes neveléssel teli légkörből érkeznek. Nehezebb a helyzete azoknak a gyerekeknek, akik kevésbé következetes illetve támogató kapcsolatból csöppennek az óvodába. Mindezt megnehezíti a kommunikációs probléma. Csoportunkba járó gyermekek egy részének súlyos beszédproblémája van, ők sokkal nagyobb odafigyelést igényelnek. Otthonukban a szülők már ismerik gyermekük igényeit. A pedagógus feladata ebben a helyzetben megismerni a gyermek jelzéseit, ehhez a szülők segítségét kérjük.

A beszoktatási időt a gyermek igényeinek figyelembevételével tervezzük meg. Ebben az időszakban még hangsúlyosabb a fokozatosságra törekvés. Az óvodába lépés minden gyermek számára nagy változást jelent, fontos, hogy mindezt örömmel tegye. Mi ebben támogatjuk, átlátható, biztonságot nyújtó környezettel és szokásrendszerrel. Figyelünk arra, hogy ne változtassunk meg mindent egyszerre a gyermek szokásaiban, mindezt lépésenként tegyük. Így örömmel segíthetjük át a beszoktatási időszakon. Ha megtapasztalja, hogy az elválás nem örök

érvényű, az első óvodában töltött napok élményekkel teltek a beilleszkedés az új környezetbe sokkal gördülékenyebb lesz. A csoporttársakhoz kapcsolódás szintén nagy alkalmazkodást igényel a gyermektől, a biztonságot nyújtó felnőtt jelenléte mindezt jelentősen segíti.

Egészséges életmódra nevelés szokásrendszere:

Az óvodai élet minden területét átszövi az egészséges életmódra való nevelés. A gyermek jelenlegi és későbbi életére vonatkozó jó szokásrendszer kialakítása az egészsége megőrzését szolgálja.

Étkezések során az esztétikus környezetben, megterített asztalnál a gyermekek fokozatosan sajátítják el a helyes étkezési szokásokat. A gyógypedagógiai óvodai csoportunkba érkező gyermekek étkezéshez kapcsolódó fejlettségi szintje nagy eltéréseket mutat. Feladatunk segítségnyújtás az evőeszközök használatához illetve a pohárból ivás során. Néhány gyermek a rágás megtanulásához is segítséget igényel. Továbbiakban a szalvéta használatára és a helyes étkezési tempó betartására tanítjuk meg őket. Étkezések előtt jó étvágyat kívánunk, elmondjuk nekik, hogy mit fogunk enni. Mindvégig ügyelünk a kulturált étkezési szokások betartására pl. ne nyúljanak egymás tányérjába, az étkezés végén köszönjük meg az ételt.

Öltözködés- vetkőzés:

Az öltözés területén is nagymértékű az eltérés a gyermekek fejlettségében. Az öltözködés lépéseit fokozatosan tanulják meg. A könnyen felvehető, praktikus ruhadarabokkal gyorsabban önállósodnak. Megtanítjuk ruhájukat rendben, tisztán tartani. Célunk, hogy igénye legyen az ápoltság megjelenésére.

Mozgás- testedzés:

Legyen fontos a mozgás akár a szabad levegőn illetve a csoportszobában.

Szobatisztaság, WC használat:

A fejlettségbeli különbségek ezen a területen is nagymértékűek. Néhányan még nem szobatiszták, a többiek önállóan használják a mosdót. WC papír használatánál segítséget igényelnek. A célunk az, hogy minden gyermek megtanulja az önálló WC használatot.

12. AZ ÓVODAI ÜNNEPEK, MEGEMLÉKEZÉSEK, KIRÁNDULÁSOK

Az óvodapedagógus feladatai

Vegye figyelembe az évszakok, hónapok adta lehetőségeket, gyermekek életkorát, a csoport összetételét.

Mikulás ünnep és Karácsony (december)

- Mikulás várása énekes, dalos játékokkal
- Ünnepi hangulat teremtése
- Ajándékkészítés
- Közös mézeskalács készítés

Farsang (február)

- Lehetőséget adunk a jelmezbe öltözésre, eltemetjük a telet
- Csoport-szintű játék, tánc.

Húsvét (április)

- Tojásfestés, díszítés, locsolkodás

Madarak-fák napja: május

- Környékbeli kirándulás-szülőkkel

Gyermeknap (június)

- Játékos sportversenyek, programok szervezése

Születésnapok

- Csoporton belüli ünneplés.
- Gyertyagyújtás, bensőséges hangulat megteremtése, gyertya elfújása, tortaevés

Anyák napja és ballagás

- Anyák napi ajándék és virágok átadása, rövid évzáró műsor
- Rövid évzáró műsor, ballagás

13. KÉPESSÉGFEJLESZTÉS A GYÓGYPEDAGÓGIAI CSOPORTBAN:

13.1. Önkiszolgálásra nevelés:

Az önkiszolgálásra nevelés magában foglalja a gyermek önállósodásához szükséges feltételeket. Ilyen a tisztálkodás, öltözködés, szobatisztaságra nevelés és a munka jellegű tevékenységek.

Az önkiszolgálásra nevelés nem órarendi foglalkozás, hanem az egész napot átölelő tevékenységi forma, mely minden részterületen megjelenik. Bár időkeretet előre nem tudunk meghatározni, mégis nagyon fontos, hogy kellő időt adjunk a gyakorlásra. A feladatokat részfeladatokra bontva, fokozatosan juttatjuk a gyermeket az egyre magasabb önállósági fokra. Az önállóság terén is nagy eltérések vannak a gyerekek fejlettségi színjében. Gátolhatja önállóságukat valamely meglévő fogyatékoságuk. Támogatással serkentjük, apró lépésenként a feladatok elvégzésére.

Ideje:

- megjelenik az egész nap folyamán. alapvető higiénés szokások elsajátítása

Formája: egyéni ill. mikrocsoportos foglalkozásÉtkezési szokások kialakítása:

- evőeszközök használatának megtanulása, kezdetben a kanál, étel szájhoz vitele, rágás,
- pohár használata
- villával étkezés
- szalvéta használat
- megkent kenyér elfogyasztása
- helyes étkezési tempó megválasztása
- kérés, megköszönés
- terítés, étkezés után a csoportszoba visszarendezése

Szobatisztaságra nevelés:

- jelzés megtanítása
- kérdésre jelezze szükségleteit ill. önmagától jelezze szükségleteit
- „baleset” jelzése
- WC papír megfelelő használatának elsajátítása
- WC használathoz kapcsolódó ruhadarabok fel és lehúzása
- mosdóhasználat után szappanos kézmosás megtanítása
- ajtó nyitás-csukás mosdóhasználat során

Öltözködés:

- felnőtt segítségével öltözés
- egyszerűbb ruhadarabok levétele
- zipzár lehúzása
- egyszerűbb ruhadarabok felvétele pl: sapka
- kevés segítséggel öltözés pl. ruha kifordítása, cipőkötés
- önálló öltözködés

Munka jellegű feladatok:

- saját hely felismerése asztalnál, öltözőben és alvásnál
- játékok elpakolása
- székek helyre rakása
- a foglalkozási eszközök előkészítésében segédkezés

- asztal letörlése
- szemét összeszedése
- saját ruhadarabok elrakása

13. 2. Mozgásfejlesztés:

Az egészséges életmód szokásainak megalapozását óvodáskorban kell elkezdni.

Ennek fontos szerepe van az egészséges megőrzésében, megóvásában is. Az ideális, jó hangulatú mozgáshoz biztosítani kell a feltételeket. (hely, idő, eszköz)

Alapvető feladat, hogy jó levegőjű, tiszta, biztonságos környezetben mozogjanak. Lehetőség szerint minél több alkalmat szervezzünk szabadlevegőn. Fontos a megfelelő, kényelmes öltözk. Lényeges a kellő motiváció, játékoság, az egyéni életkornak megfelelően, hogy a gyermekek örömeiket leljék a mozgásban, és szívesen végezzék ezeket a játékos tevékenységeket.

Az ideális, egészséges fejlődéshez szükséges a helyes mozgásanyag megválasztása és változatos gyakoroltatása és az állandó differenciált fejlesztése.

Ideje: naponta

Formája: egyéni ill. csoportos

Időtartam: 15-25 perc

Célja: A mozgásfejlesztés célja, hogy a mozgásos tapasztalatok, valamint ezek emlékképei segítséget nyújtsanak a magasabb gondolkodási műveletek végzésére. A mozgásfejlettség területén is nagymértékű eltérés tapasztalható csoportunkban. Óvodánkban a mozgásfejlesztés főként az egyensúlyi rendszer fejlesztésére nagymozgások kialakítására, korrekciójára illetve begyakorlására helyezi a hangsúlyt.

Feladata:

- Alap mozgásformák kialakítása ill. korrekciója
- A vesztibuláris rendszer - mint integrációs tényező - működésének korrigálása.
- A térészlelés fejlesztése. Az alapmozgások koordinációjának fejlesztése.
- A két testfél mozgásának összerendezése.
- Mozgáskoordináció fejlesztése
- Az értelmes, célirányos mozgás elsajátítása
- Állóképesség, erő fejlesztése
- Mozgásügyesség elsajátítása
- A testkép, testfogalom kialakítása, megerősítése
- Ritmusérzék fejlesztése

- Figyelem, beszéd, mozgás összekapcsolása
- Mozgás és kognitív funkciók összekapcsolása
- Szenzomotoros ismeretek elsajátítása
- Légzéstechnika fejlesztése
- Az egész szervezetre ható arányos fejlődés elősegítése
- Mozgásos játékok

13.2.1. Mozgásfejlődése a gyógypedagógiai csoportban:

Az óvodánkba járó, eltérő fejlődésmenetű gyermekek mozgásfejlődésének lefolyása különbözik egészséges társaitól. A fejlődés mennyiségi és minőségi eltérést jelent. Általában jellemző a fejlődési tempó nagyfokú meglassúbbodása, a mozgásfejlődés egyenetlensége illetve szabálytalansága. A három tényező egymásra hatása következtében a mozgás minőségében jelentős elváltozást mutat.

A mozgásfejlődés során látható, hogy bizonyos fázisok kimaradtak, kevésbé gyakorlódtak be ill. hibásan rögzültek. A mozgáskoordináció és egyensúlyérzék zavara szinte minden sajátos nevelési igényű gyermeknél megjelenik. Jellemző a gyermekek mozgására a lassú illetve túl gyors kivitelezés, emiatt a mozgás pontatlan lesz. A téri tájékozódás, testséma ismerete hiányos.

Csoportunkban a figyelem zavara miatt a feladatok megértése is nehézséget jelent néhány gyermeknek. Ebben az esetben rövid, célirányos, kisebb feladategységre bontott feladatismertetéssel igyekszünk segíteni a pontos kivitelezést.

Az óvodáskorú gyermekekre jellemző a szemléletes, cselekvéses tanulás. Ehhez minél több érzékszerv bevonásával tudjuk a legtöbb tapasztalatot átadni. A mozgás ehhez nagymértékben kapcsolódik. A gyermekeknek vezetésre és nagyon sok gyakorlásra van szükségük mozgásukban való megerősítésükhöz.

Utánzóképeségük fejlesztését a nagymozgások utánzásával lehet legjobban fejleszteni. Mindezt legelsőként passzív mozgásindítással – ringatással, hintáztatással segíthetjük. Majd az alapmozgások kialakítása következik. Az alapmozgásokat összekapcsolva mozgássorok létrehozása következik, amit beszéddel – mondókával kísérünk. Mindvégig a játékosra törekszünk. Tevékenységek között jelennek meg a különböző járások, futások, támaszgyakorlatok, egyensúly fejlesztő feladatok.

Az utánzó gyakorlatokat kezdetben segítséggel, később egyre önállóbban végzik. A mozgásos feladatokat kombinálása során más területek is fejlődnek. Pontosabb lesz a figyelem, emlékezet és szerialitás. A mondókákkal összekapcsolt feladatok segítik a beszédértés és beszédprodukciónak fejlődését is.

A játékok során a megtanult mozgásformák gyakorlása történik játékos formában. Mindeközben fejlődik személyiségük, kapcsolatteremtési készségük, alkalmazkodásuk, erőnlétük.

Elvárások óvodáskor végére:

- alakuljon ki a természetes mozgásigény
- örömmel, szívesen mozogjanak
- tudjanak mozgást utánozni
- lépcsőn kapaszkodva, váltott lábbal közlekedjenek
- szerezzenek az alapmozgásokban jártasságot
- értsék az egyszerű verbális utasításokat
- elemi szabályokat tartsanak be
- biztosan mozogjanak tornaszereken, játszótéri játékokon
- tudjanak rövid ideig figyelni felnőttek és egymásra.

13.3.3. Anyanyelvi nevelés:

Az anyanyelv használata áthatja az óvoda napi életét, szerves része egész nevelő – oktató munkánknak. Lehetőséget kínál, hogy a gyermekek eljussanak a szituációtól független beszédmegértésig, így a verbális fejlesztés célként és eszközként is megjelenik munkánk során. Az anyanyelv megfelelő szintre hozásával fejlődik a gondolkodás, mely pozitívan hat az írás – olvasás – számolás elsajátítására.

Ugyanakkor a beszédfejlődés szoros összefüggésben van a mozgásfejlődéssel. A jól fejlődő mozgás megszilárdulása után a mozgásfejlődésre fordított energia a beszédfejlődésre tevődik át. A megkésett mozgásfejlődés hátráltatja a beszéd fejlődését. Emiatt a mozgás megfelelő fejlődése a beszéd fejlődése szempontjából kiemelkedő.

A sajátos nevelési igényű, enyhe értelmi fogyatékos gyermekek beszédfejlődésére szintén jellemző a minőségi és mennyiségi lemaradás. Beszédük később indul, lassabban, eltérő módon fejlődik. Szűkebb szókinccsel rendelkeznek, artikulációs problémákkal küzdhetnek illetve a mondatalkotásuk elmaradást mutat. Beszédfejlesztésük komplex terápián alapul, mégis néhány területen az érzékszervi elváltozások, indítékszegénység és érzelmi éretlenség okán fokozott elmaradások vannak.

A fogyatékos gyermekek elmaradása nemcsak a központi idegrendszer sérülése miatt következik be, hanem a kommunikáció gyengesége következtében kevesebb tanulási információhoz jutnak. Ugyanakkor, ha kevesebbet beszél egy gyermek, a személyközi kapcsolatteremtés is gyengébb, kevésbé tudja feldolgozni a közvetlen környezete által adott impulzusokat. A kevesebb beszéd, gyengébb kapcsolatteremtés, az amúgy is alulmotivált gyermeket még kevésbé ösztönzi a tanulási folyamatokba való bekapcsolódásra.

Az anyanyelvi nevelés, beszédfejlesztés a csoportunkban jelen van az egész napos tevékenység során, nem tekinthető egyetlen foglalkozás megvalósítandó feladatának. A foglalkozások részeként jelenik meg, így mozgásfejlesztés, zenei nevelés ill. környező világ tevékeny megismerése során. Emellett a mese, vers a mindennapi tevékenységek szerves része.

A pedagógus teljes személyiségével mintát ad a gyermeknek. Emiatt beszéde is tiszta, érthető. Megfogalmazása rövid, egyértelmű. Az ismereteket tevékenységbe ágyazottan adja át.

Az anyanyelvi nevelés során a pedagógus, mint modell jelenik meg. Beszéde legyen tiszta, érthető.

Empatikus hozzáállásával törekedjen a jó érzelmi kapcsolat kialakítására. Mindez áttevéődik, így a családdal együtt nevelje a gyermeket. A pozitív attitűd, a sérült gyermek számára nagyon nagy erőt, és ösztönzést ad a minden terület, így a nyelvi fejlődés előmozdításában is.

A gyermekek szükség szerint logopédiai ellátásban is részesülnek.

A sajátos nevelési igényű, értelmi fogyatékos gyermekek beszédfejllettsége az óvodáskor végére:

Az értelmi fogyatékos gyermekeknél nem tudunk meghatározni általános fejlődési szintet, hiszen mindez függ a gyermek fejlődési sajátosságaitól, a sérülés mértékétől, és az egyéni fejlődési úttól.

Néhány gyermeknél később indul a beszédfejlődés, így az óvodáskor végére is csak szavakat használva beszél.

A gyerekek egy része megtanul szavakban beszélni, de artikulációs problémák miatt beszédük nehezen érthető.

Vannak gyermekek, akik beszédmegértése szituációhoz kötötten jól működik, érti a hozzá rendelt kéréseket, kérdéseket. Beszédprodukcója még nem éri el a szavak szintjét.

13.4. A mozgás és kommunikáció terápiája:

Az Alapozó Terápia egy komplex fejlődéstani szemléletű fejlesztő terápia

Ez a terápiamódszer egy komplex, mozgásfejlesztésen alapuló moto-szenzoros típusú idegrendszeri fejlesztő terápiát foglal magába, amely során a gyermeknél újraindítja az emberi fejlődéstani mozgássorozatot, mintegy még egyszer „belökvé” az agy fejlődésbeli lehetőségét. A gyermeket a terápia során igen magas fokú mozgásügyességig juttatja el.

Mindezt speciális gimnasztikával alapoz meg, ezzel segítve a mozgáskoordinációt. Eközben fejleszti a finommotorikát, a szem-kéz koordinációt, és erősíti vagy megválasztja a kéz (szem, láb) dominanciát. Ezen feladatsorokhoz társítja a fejlesztőpedagógia gyakorlatait, illetve az informatikai blokkot fejlesztő gyakorlatokat: tér, idő, emlékezet, beszédészlelés, beszédértés, jobb-bal, testismeret, ritmus, szemmozgások stb. fejlesztését.

Közvetlen hatásai:

- beindítja a megkésett beszédfejlődést
- segíti a rajzkészség beindulását
- erősen segíti a dyslaliák, paraláliák esetén a logopédiai munkát
- a féltekei dominancia helyes megválasztása esetében igen erősen javítja az anyanyelvi készséget dominancia-problémás gyermekeknél

- a fejlődési dyspraxia esetén a mozgástervezés javul
- mindig javítja a mozgáskoordinációt
- beindítja a rajzkészség igen erős fejlődését óvodásoknál,
- erősen segíti a dyslaliák, a paraláliák esetén a logopédiai munkát, a beszédhangok automatizálódását, beépülését,
- a technikai diszlexia esetén megkönnyíti az olvasást, főleg az olvasás gyorsasága nő, ezáltal a szövegértés is javul

13. 5. A környezet tevékeny megismerése:

A környezet megismerésének célja, hogy a gyermek az őt körülvevő környezetből saját mentális képességeihez mérten a lehető legtöbb tapasztalatot szerezzék. Az ismeretek megszerzéséhez minél több érzékszerv bekapcsolásával, mozgással jutnak el. Mindezt egy empatikus, megértő, jól beszélő környezettel támogatjuk meg. Szeretnénk emellett, hogy a gyermekek játszva, fejlettségi szintjükhöz mérten, aktív cselekvőként sajátítsák el a különböző témakörökben szerzett ismereteket.

Az ismeretek megszerzéséhez a gyermek előző tapasztalataira támaszkodunk. Figyelve a gyermek minden apró rezdülésére. Segítjük a kérdések megfogalmazásában, a válaszadásban, mindezt úgy, hogy a beszéd minél magasabb szinten megvalósuljon.

A környezet megismerésének témakörei szoros kapcsolatban állnak a többi tevékenység témaköreivel. A témakörök egymással jól kombinálhatók, így alkotva egységet, a mélyebb ismeretszerzés céljával. A témakörök megválasztásánál figyelembe vesszük az adott csoport fejlettségi szintjét, érdeklődését. A téma megválasztásánál az életben való eligazodás minél magasabb szintű önállóság elsajátítása a legfőbb cél. Már az óvodában felkészítjük a gyermekeket, hogy társadalomban élünk és a közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk. A témák megválasztásánál és az adott ismeret átadásánál az életben való eligazodás, minél magasabb szintű önállóság elérése a legfőbb cél.

A környezet megismerésének témái:

- az évszakok és jellemzőik
- az évkör ünnepei
- állatok (háziállatok, vadállatok,)
- testünk, érzékszervek,
- közlekedés, közlekedési szabályok, járművek (szárazföldi, vízi, légi,)
- közvetlen környezetünk megismerése (itt lakom, óvoda, boltok, gyógyszertár, stb.)
- család
- foglalkozások

13.6. Vizuomotoros fejlesztés:

A vizuomotoros fejlesztés a finommotorika, kéz, ujjak ügyesedését elősegítő foglalkozás, mely magában foglalja az ábrázolás tevékenységet is.

A finommotorika fejlődése a nagymozgásokkal együtt fejlődik. Így a finommotorika fejlesztéséhez a nagymozgások fejlesztésén keresztül tudunk eljutni. A nagymozgások során a gyermeket érő vizuális, auditív, taktilis és kinesztetikus ingerek érik melyek pozitívan hatnak a percepcióra. Mindezek együttesen fejlesztik a finommotorikát és így a beszédet is.

Tehát az ujjak ügyesítéséhez szükségünk van az érzékelés-észlelés fejlesztésére. Mindemellett a finommotorika, ujjak mozgékonyságának ügyesedésével együtt jár a szem-kéz koordináció fejlődése. A szem-kéz koordináció fejlődéséhez a szem fixáló mozgásának kialakulása elengedhetetlen. Ujjtorna közvetlenül fejleszti a kéz ujjait, ebben az esetben az ujjak mozgása hat az egyéb területek fejlődésére.

Az ábrázoló tevékenység, díszítőmunka során mindig ügyeljük a helyes irányok betartására, így balról- jobbra illetve fentről-lefelé dolgozunk.

Feladatok:

- az ujjak ügyesítése, lazítása
- csukló lazítása
- helyes ceruzafogás kialakítása
- kéz izomerejének növelése, szem-kéz koordináció javítása
- dominancia kiválasztás
- alapszínek ismerete, alkotókedv felkeltése
- eszközök ismerete, használatuk elsajátítása

Az ábrázolótevékenység fejlesztésének lehetőségei:

- rajzolás: ceruza, filctoll, zsírkréta, aszfaltkréta
- nyomdázások: szivacs, dugó, gyümölcsnyomda
- festés: ujjal, tenyérrel, ecsettel, villával, fültisztító pálcikával
- gyurmázás: főzött gyurma, só-liszt gyurma

13. 6.1. A gyógypedagógiai csoportunkba járógyermek vizuomotoros fejlődésének jellemzői:

Az óvodai csoportunkba járó, sajátos nevelési igényű gyermekek vizuomotoros fejlődése eltér az egészséges fejlődésű gyermekek fejlődésétől. Általában elmondható a mozgásfejlődés lassabb és eltérő fejlődésűt követ. Mindez magával hozza a társuló motoros képességek ill. percepció fejlődésének zavarát is. A finommozgások a nagymozgások fejlődésével együttesen halad, így a nem megfelelő nagymozgással rendelkező gyermek finommozgásában is zavarok keletkeznek. Jellemző a nyomatékbeli

különbség, ami lehet nagyon gyenge ill. görcsös. A helyes ceruzafogás kialakítása komoly nehézséget jelent. Kevésbé jellemző a papírhatarok megtartása.

A vizuomotoros fejlesztés során a fejlődik megfigyelőkészségük, figyelmük, párosítanak, sorozatokat alkotnak, észrevesznek azonosságokat-különbségeket, találkoznak különböző geometriai formákkal. A feladatok során megismerkednek az eszközökkel és azok használatával. Sikerélményhez jutnak.

Várható fejlettségi szint az óvodáskor végére:

- szívesen ábrázoljon
- munkájában jelenjen meg az emberalak kezdeti formája
- adekvátan használja az ábrázoláshoz használatos eszközöket
- tudjon rövid ideig helyhez kötötten tevékenykedni
- tudjon illeszteni
- alakuljon ki a kétujjas fogása
- rendelkezzen a megközelítőleg pontos ceruzafogással
- tartsa be a papírhatarát
- megfelelő nyomatékkal tudjon dolgozni
- alakuljon ki a kéz dominanciája
- munkájában balról- jobbra és fentről- lefelé haladjon

13.7. Zenei nevelés a gyógypedagógiai csoportban:

A zenei nevelés lehetőséget teremt a zene, a ritmus személyiségformáló szerepének megalapozására. A sajátos nevelési igényű értelmi fogyatékos gyermekek életét végigkíséri a zene. Alkalmas motiválásra, a figyelem felkeltésére, megnyugtatóra.

Célunk, hogy rávezessük, eljuttassuk a gyermeket a zene szeretetére.

- zenei érdeklődés felkeltése, zenehallgatás, tánc iránt
- zenei ízlésük formálása
- utánpótlásra készítés
- énekléssel, mozgással hassunk az érzelmekre, értelmi fejlődésre
- ritmusérzék fejlesztése, zenei hallás fejlesztése
- a dalok választásánál vegyük figyelembe a fejlettségbeli sajátosságokat
- ismertessük meg a környezet hangjait
- egyszerű népi mondókák, énekek tanulása,
- ismertessük meg az egyszerűbb hangszereket
- ismertessük meg a csend fogalmát

A gyógypedagógiai csoportban a gyermekek különösen figyelnek a környezetük hangjaira. Az ismétlődő zörejeikből következtetni tudnak. (ajtónyitás, kanálcsörgés, mentőautó,) A felnőttek figyelemfelhívó szerepe nagyon fontos, hiszen tovább mélyíti ezeket az ismereteket.

A zene és beszéd szoros kapcsolatban állnak egymással. A beszédnek szintén van ritmusa, hanglejtése, hangmagassága, mindegyik mást jelentéssel bír a gyermek számára.

Az értelmi fogyatékos gyermekek számára a zenei nevelés legfontosabb eleme az ének, éneklés. A dalokat elsősorban magyar népdalok közül választjuk. A hangszerek is megszólalnak a zenei tevékenység során, főként az óvónő előadásában.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ismerjék fel a tanult dalokat
- szívesen énekeljenek
- vegyenek részt dalos játékokban
- tudjanak egyetlenes lüktetéssel kíséрни tapssal, járással, egyszerű eszközzel
- ismerjenek néhány kedvelt hangszert

13.8. Játékra nevelés a gyógypedagógiai csoportban:

A gyermek egész napos tevékenységének legfontosabb eleme a játék, az értelmes, örömszerző játékos tevékenység. A játékra alkalom nyílik a reggeli gyülekezés idején, a játékra nevelés foglalkozáson illetve az irányított vagy a szabad játék idején.

A kisgyermek játékában alaposabb ismeretet szerez a külvilágról, a tárgyak tulajdonságairól, a valóság eseményeiről, jelenségeiről, ez által alakulnak értelmi képességei.

A játék a legfőbb személyiségfejlesztő eszköz az óvodáskorú gyermek életében. Ösztönzően hat érzelmi megnyilvánulásaira, beszédkedvére, kifejező készségére, önkifejezésére, valamint lehetőséget biztosít a társas kapcsolatok fejlődésére.

A játékra nevelés az adekvát játékhasználatot megtanító tevékenység. Mindeközben fejlesztjük a fantáziát és a kreativitását. A személyiség fejlődésében meghatározó szerepe van a játéknak.

Formája: mikrocsoportos, csoportos, egyéni foglalkozás

Időtartama: 10-15 perc

Célja: A játékra nevelés foglalkozás keretén belül célunk a kevésbé motivált gyermekek játékkedvének felkeltése. Tapasztalják meg az egymás mellett ill. együttjátszás örömét. Konstruáló játékokkal különböző alkotások készítése, azok felhasználása akár egyszerűbb szerepjátékok során. Mindeközben fejlődik személyiségük, interperszonális kapcsolataik, alkalmazkodó képességük. Játék során tükröződik a környezet, a gyermeket érő impulzusok. Ismert szituációkat utánoz. Feszültsége oldódik. A játékra nevelés során kezdetben a felnőtt segítsége mellett zajlik, majd ez a szerep önálló játékká alakul.

A játék során szorosan kapcsolódnak az értelemi, érzelmi és társas folyamatok. Ezért elválaszthatatlan a gyermeki fejlődéstől.

Az óvodapedagógus feladatai a játékkal kapcsolatban:

- A játék feltételeinek biztosítása: derűs, nyugodt légkör
- Eszközök biztosítása, megismertetése, használatuk bemutatása
- Utánzás lehetőségének biztosítása
- Élménynyújtás, tapasztalatok biztosítása
- Differenciált bánásmód, segítségnyújtás
- Fejlettségnek megfelelő játékeszköz, játékfajta felkínálása
- Kommunikáció megsegítése játék során

13.8.1. A sajátos nevelési igényű, értelmi fogyatékos gyermekek játékának jellemzői:

Az értelmi fogyatékos gyermekek játékát nem az életkora, hanem a fejlettségi szintje határozza meg. Egyértelműen tükrözi a gyermek sérülés okozta elmaradását, értelmi állapotát. Az értelmi fogyatékos gyermekek játéka minőségi eltérést mutat, alacsonyabb szintű ép társai játékától. Sokszor hiányzik a természetes kíváncsiság, az alkotás. Előfordul, hogy a játék nem jelent örömet. Sztereotípiák mentén ugyanazokat a mozdulatokat végzi, játékokat dobál. A megtanult játékot magától nem fejleszti tovább, megreked egy adott szinten. Szinte mindig ugyanazokat a játékokat veszi elő. A játék a betanult módon ismétlődik, jellemző a monotónia. A felnőttek irányítását igényli, nem kezdeményez. Meghatározó a környezet, hiszen a gyermek játékkedvét befolyásolják a családi szokások, kivel szokott játszani és mekkora tér áll rendelkezésre. A sajátos nevelési igényű, értelmi fogyatékos gyermekek játéka is fejlődésen megy keresztül, de mindez lassúbb és alacsonyabb szinten jelenik meg. A tárgyakkal való ismerkedés során a tárgyakat próbálja egymással kapcsolatba hozni (ki-be pakolás, építés) Az adott mozgásformák begyakorlását végzi, később jelenhet meg az alkotás vágya, mint motiváló tényező. A siker újabb próbálkozásra ösztönzi, ekkor megjelenik a szándékosság (gyöngyöt fűzni) Ekkor már nem a tárgy határozza meg a játékot, hanem a játékához keres játékot. Az utánzás, a pontosabb megfigyelés, a szeretett személy mintája lassan előhívja az elemi szerepjátékot, ahol a látott, hallott dolgokat próbálja megismételni.

Tevékenységüket hangadással, később beszéddel kísérik. A játékban a tárgyak alkalmanként más-más szerepet töltenek be. (szék lehet autó ülés vagy kutyaház)

Eleinte a kisgyermekkorra jellemző mozgásos játékokat kedvelik. Szeretnek szaladni, ugrálni, mászni. Kezdetben a magányos játék jellemző. Fejlesztés hatására a párhuzamossá válik a játék, pl. pedagógus irányításával a gyermek konstruál. Majd önállóan is próbál játszani. Legvégül az egymás mellett játszó gyermekek együtt játszanak rövid ideig.

14. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE:

14.1. Kapcsolat a szülőkkel

- Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, a kettő összhangja a gyermek harmonikus fejlődésének feltétele. Az együttműködés alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás, a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett környezetben élő gyermekek felkarolása.
- Az óvoda tudja és nem is vállalhatja át a család nevelési feladatait és annak megoldását.
- A hiányosságokra tapintatosan felhívjuk a szülők figyelmét, felajánljuk a szakmai együttműködést.
- A gyermekekkel kapcsolatban információt (fejlődés, magatartás) egyedül csak az óvónő adhat a szülő részére, más óvodai dolgozó nem.
- A dajkához és az asszisztenshez csak technikai jellegű kéréssel fordulhatnak a szülők.
- A gyerekek közötti konfliktus esetén a szülő tájékoztatja az óvónőt. Ilyen esetben a szülőnek intézkedési jogosultsága nincs, csakis az óvónő intézkedhet.
A gyermek harmonikus fejlődése szempontjából kívánt a pozitív együttműködés, mely a nevelés és a tanulás területén is megvalósul.

14.1.1. Az együttműködés formái:

- Beszoktatás, befogadás
- Szülői csoport havonta egy alkalommal
- Személyes beszélgetések igény szerint
- Szülői értekezlet évente legalább kétszer
- Fogadó óra
- Szervezett rendezvények, ünnepek (karácsonyi és húsvéti munkaest, kirándulás, stb.)

14.1.2. Panaszkezelési eljárás

A panaszkezelő felé a panasztevők panaszait megtehetik:

- személyesen
- telefonon
- írásban
- elektronikusan
- az év közbeni partneri elégedettségi mérésre szolgáló kérdőíveken

14.2.1. A panaszok kezelése

- a panasz tárgyától függően
- az óvodapedagógus, vagy az óvodavezető hatáskörébe tartozik.

14.2.2. Panaszkezelés partner (szülő, gyermek) esetében

- A panaszos problémájával az óvodapedagógushoz fordul.
- Az óvodapedagógus aznap vagy másnap megvizsgálja a panasz jogosságát, amennyiben az nem jogos, akkor tisztázza az ügyet a panaszossal.
- Jogos panasz esetén az óvodapedagógus egyeztet az érintettekkel. Ha ez eredményes, akkor a probléma megnyugtatóan lezárul.
- Abban az esetben, ha az óvodapedagógus nem tudja megoldani a problémát, közvetíti a panaszt azonnal az igazgató felé.
- Az óvodavezető/igazgató 3 munkanapon belül egyeztet a panaszossal.
- Az egyeztetést, megállapodást a panaszos és az érintettek szóban v. írásban rögzítik és elfogadják az abban foglaltakat, így az egyeztetés eredményes.
- Amennyiben a probléma megoldásához türelmi idő szükséges, 1 hónap időtartam után az érintettek közösen értékelik a beválást.
- Ha a probléma ezek után is fennáll, a panaszos képviselője jelenti a panaszt a fenntartó felé.
- Az óvoda vezetője a fenntartó bevonásával 15 munkanapon belül megvizsgálja a panaszt, közös javaslatot tesznek a probléma kezelésére.
- A fenntartó egyeztet a panaszos képviselőjével, amit írásban is rögzítenek.
- A folyamat gazdája az igazgató, aki a tanév végén ellenőrzi a panaszkezelés folyamatát, összegzi a tapasztalatokat. Ha szükséges, elvégzi a korrekciót az adott lépésnél, és elkészíti a beszámolóját az éves értékeléshez.

14.2. Belső kapcsolataink:

Az óvoda a Veresegyházi EGYMI valamennyi intézményegységével szoros szakmai kapcsolatban dolgozik. A gyermekek tovább haladásának mind zökkenő-mentesebbé tétele érdekében, kiemelten a gyógypedagógiai osztályokkal.

14.3. Külső kapcsolataink:

- A Pedagógiai Szakszolgálatokkal
- az illetékes Szakértői Bizottságokkal
- társintézmények szakembereivel
- többségi óvodákkal
- egyéb szakmai és civil szervezetekkel

Feladatok:

Nevelés területén:

- Egyforma értékrend kialakítása a viselkedés területén.
- A felnőttekhez és társakhoz való kapcsolat közös megítélése.
- A jutalmazás és büntetés egybehangzó alkalmazása a helyes magatartásformák kialakítása érdekében.

A tanulás területén:

- A gyermek fejlettségi szintjének, kommunikációs készségének megbeszélése.
- Az óvodai foglalkozás módszereinek alkalmazása az otthoni foglalkozások során.
- Részletes megbeszélés a gyermek fejlődéséről
- Nyílt nap biztosítása évi egy alkalommal
- Szülői értekezlet tartása.
- A gyermekre vonatkozó dokumentáció megismertetése.
- Előre egyeztetett időpontban fogadóóra biztosítása

15. ÓVODÁNKBAN HASZNÁLATOS DOKUMENTÁCIÓK

15.1. Nyilvántartási mappa:

A mappa tartalmazza:

- Szakértői véleményeket
- Anamnesztikus adatokat
- Vizsgálati eredményeket
- Egyéni fejlesztési tervet
- Pedagógiai véleményt

Az óvodai tevékenységeket (a korábbi csoportnapló teljes tartalmát) a KRÉTA elektronikus rendszerében rögzítjük.

Mulasztási napló: a gyermek adataink kívül az igazolt és igazolatlan hiányzások dokumentálására szolgál.

Megjegyzés: Fejlesztőprogramunkat 2 évente felülvizsgáljuk. Amennyiben szükséges a program fejlesztése a csoportban dolgozó szakmai team feladata lesz.

Veresegyház, 2022. szeptember 1.

